

Digiturvakompassin vieraana alivaltiosihteeri Päivi Nerg

Hei, olen Tuija Kuusisto. Toimin valtiovarainministeriössä tietohallintoneuvoksena.

Ja minä olen Kimmo Rousku. Toimin digi- ja väestötietovirastossa eli DVV:ssä VAHTI-pääsihteerinä. Tuijan kanssa me molemmat tahdomme edistää julkisen hallinnon digiturvallisuutta ja sitä kautta luottamusta yhteiskunnassa ja Suomen kilpailukykyä.

Tuija Kuusisto:

Tässä Digiturvakompassi-sarjassa me tapaamme julkisessa hallinnossa vaikuttavia henkilöitä.

Mitä on turvallisuus digimaailmassa? Mihin suuntaan digiturvaa pitäisi kehittää? Tässä joitakin kysymyksiä, joita me yhdessä pohdimme.

Kimmo Rousku:

Ai siis mikä ihmeen digiturva? No, digitaalisen turvallisuuden avulla huolehditaan riskienhallinnasta sekä toiminnan jatkuvuudesta, tietoturvasta ja tietosuojasta sekä edistetään kyberturvallisuutta. Digiturva huolehtii meidän kaikkien tarvitsemien digipalvelujen toimivuudesta ja isona kokonaisuutena myös koko Suomen kyvystä selvitä erilaisista digimaailman häiriöstä ja hyökkäyksistä. Meidän ensimmäinen vieraamme on alivaltiosihteeri Päivi Nerg valtiovarainministeriöstä.

[Musiikkia]

Tuija Kuusisto:

Huomenta Päivi. Hienoa, että olemme saaneet sinut vieraaksemme tähän podcastiimme.

Päivi Nerg:

Mukavahan tähän oli tulla, kun tämä tematiikka on niin mielenkiintoinen. Tästähän voitais puhua vaikka kuinka kauan.

Kimmo Rousku:

Niin itseasiassa, tuossa kun todettiin, että huomenta, niin nythän me mentiin jo paljastamaan tietoa, mihinkä aikaan tämä tällainen podcasti on nauhoitettu. Mutta nyt päinvastoin tämä ei todellakaan ole mitään salassapidettävää tietoa, vaan kaikki se tieto ja oppi ja muu, mitä tästä saadaan, niin saa täysin vapaasti levitä. Toisaalta on ehkä mielenkiintoista, mitä jos me leimattais todella cosmic, top secret, salainen, mutta sitä tämä ei ole. Tämä on julkista tietoa ja tieto levitkään.

Päivi Nerg:

Juuri näin, että se on ehkä kai koko ydin tässä digiturvallisuudessa, että meidän täytyisi löytää suomalaisen yhteiskuntaan semmoinen toimiva malli, jossa me avoimesti voidaan myöskin kertoa näistä asioista ja sitten yhteisesti päättää että, mitkä sitten on niitä salassapidettäviä, joista ei sitten haluta kertoa.

Tuija Kuusisto:

Päivi, yhtenä tehtävänäsi on toimia valtionvarainministeriön asettaman digitaalisen turvallisuuden strategisen johtoryhmän puheenjohtajana. Tästä näkökulmasta, miten näet, että digitalisoitumisen ja digitaalisen turvallisuuden merkitys on kehittynyt ja ehkä muuttunut meidän yhteiskunnassa?

Päivi Nerg:

Kyllä mä näen sen niin, että digitaalisuus ja kaikki siihen liittyvät asiat. Me ollaan nyt jo niinku selaisessa yhteiskunnassa Suomessa, jossa itse asiassa digitaalisuus on joka puolella. Ja kun me puhutaan turvallisuudesta, niin meidän ei pitäisi ehkä enää edes erottaa hirveästi sitä digiturvallisuutta tästä kaikesta muusta turvallisuusajattelusta. Me ollaan menty yhteiskunnan kehityksessä niin voimakkaasti eteenpäin ja tullaan menemään seuraavien vuosien aikana, että digitaalinen turvallisuus on osa tätä koko meidän turvallista yhteiskuntaa.

Ja miten me tässä yhteiskunnassa, vaikka julkiset palvelut, tuotetaan turvallisesti sen digitaalisen kanavan kautta. Että se alkaa olla tämmöistä, digitaalinen turvallisuus, niin se jotenkin pitäisi olla aika arkipäiväistä. Mutta toisaalta sellaista, kun sen pitäisi olla arkipäivästä ja on meidän jokaisen ihmisen elämässä, se digitaalisuus arkipäiväistä, niin meidän pitäisi kuitenkin ymmärtää, että se turvallisuus ei sinne tulee ihan noin vain. Vain niinkuin silmänräpäyksessä, vaan meidän pitää osata ymmärtää, miten sitä sinne rakennetaan.

Kimmo Rousku:

Mites sitten nyt, kun me puhutaan paljon nimenomaan digitalisaatiosta. Ollaan menty digitaaliseen toimintaympäristöön. Itselläni välillä tulee semmoinen tunne, että ollanko me jo liikaa siellä digissä? Unohdetaanko me tätä fyysistä maailmaa ja siihen liittyviä asioita, koska nykyään nimenomaan vaikuttamalla digitaaliseen maailmaan, vaikutetaan fyysisen maailmaa?

Päivi Nerg:

Niin ja tämä on ehkä juuri se ajattelu, jossa meidän pitäisi päästä Suomessakin nyt paljon syvemmälle. Nämähän menee niinkuin limittäin ja lomittain. Ne on toinen toisiinsa kytkeytyviä asioita se fyysisen tilan turvallisuus ja siihen liittyvät digitaaliset asiat. Millä tavalla vaikka nyt meidän asunot ja koti on niinkuin digitaalista ja miten siellä se fyysinen ja digitaalinen asia. Ne on ihan siellä. Meidän täytyy huomioida ne kaikessa niissä, yhtä aikaa ja monella tavalla eikä niinkuin erillisinä asioina.

Kimmo Rousku:

Juuri näin. No mites tämä kokonaisuus tarkoittaa ja näyttäytyy valtiovarainministeriön näkökulmasta?

Päivi Nerg:

No tämänhän näyttäytyy tosin haasteellisina. Jo senkin takia, että maamme ja nykyinenkin hallitus on linjannut, että Suomen kaikki julkiset palvelut pitäisi olla vuonna kaksikymmentäkolme digitaalisia. Ja kun siihen ajatellaan sitä, että samanaikaisesti niiden pitäis olla kansalaisten, ja meidän jokaisen yksilönä ja yritysten pitäisi luottaa, että digitaalinen maailma on yhtä turvallista kuin suomalaisen fyysinen maailma on turvallista. Niin tämä asettaa ison haasteen sille, että miten me rakennetaan ne.

Toisaalta rakennetaan sitä digitaalisen ajan turvallisuuskulttuuria ja sitten toisaalta sitä, miten me rakennetaan sinne ne välineet. Ja valtiovarainministeriöhän julkisen hallinnon ja kokonaisuuden koordinaationa koko julkiseen hallintoon - meillähän koordinaatiovastuu on ja myöskin sen ICT-turvallisuuden vastuu. Niin, kyllä se vastuu painaa vähän varteen jo tuolla valtiovarainministeriössä.

Tuija Kuusisto:

Miten näet, että minkälaista roolia luottamus näyttelee tässä kokonaisuudessa? Tällä hetkellä paljon puhutaan luottamuksesta.

Päivi Nerg:

No sehän näyttelee mun näkökulmasta, jos ajattelee niinkun millä tavalla itse niitä riskipaikkoja tai vaaroja näkee, niin se suurin vaara, mikä meille Suomessa voi käydä, on sen luottamusyhteiskunnan, joka me on rakennettu tähän fyysiseen maailmaan, sen rapautuminen sitä kautta, että me emme uskallakaan luottaa yhtä lailla niihin digitaalisiin julkisiin palveluihin tai digitaalisen, digitaalisessa muodossa olevan tietoon.

Ollaan opittu luottamaan siihen, että fyysisessä maailmassa hätäkeskuslaitokseen soittaessa apu tulee paikalle. Me ollaan opittu luottamaan siihen, että kun me käytetään vaikka pankkijärjestelmiä tai muita. Entäpä, jos alkaa tulla niinkun vaarallisia irtiottoja digitaalisen maailman palveluissa? Että ihmiset toteaa, että eihän noihin voikaan luottaa.

Niin se luottamusyhteiskunta, joka kuitenkin, kun meille on syntymässä Suomeen tämmönen virtuaalinen yhteiskunta, jos se ei olekaan yhtä luotettavassa maineessa myöskin julkisten palvelujen tuottajien toimesta, niin näen että se on yksi niistä ydinkysymyksistä.

Kimmo Rousku:

Mites kun Suomi on oikeastaan kaikissa näissä digivertailuissa yleensä maailman kärkijoukossa, niin tässä on tavallaan se haaste meillä, että kun me digitalisoidaan ekana, viedään asioita paljon verkkoon, samallahan me tavallaan kasvatetaan tämmöistä pinta-alaa, jota vastaan voidaan hyökätä.

Tavallaan kyberpinta-ala, me puhutaan pinta-alasta, niin se luo tavallaan siis valtavia mahdollisuuksia, sitähän digi on meille jo tehnyt tähän mennessä, mutta toisaalta se pinta-ala tuo taas enemmän mahdollisuuksia hyökätä.

Niin tämähän on nimenomaan klassinen uhka ja mahdollisuus, mutta tää on varmaan sama tilanne muualla, mutta me ollaan nyt edelläkävijänä. Jolloinka meihin tavallaan kohdistuu sitten ehkä enemmän paineita ja enemmän tavallaan mahdollisuuksia hyökätä, joka taas sitten tuo enemmän veloitteita meille huolehtia siitä digitaalisesta maailmasta.

Päivi Nerg:

Niin kyllä tässäkin, jos katsotaan näitä Eu-maidenkin vertailuja ja sitä, missä Suomi menee. Niin me ollaan selvästi ykkösenä. Meillä ihmisten ymmärrys myöskin digitaalisista asioista on selkeästi me ollaan... meidän kansalaisetkin osaavat paremmin ja meidän palvelut on huomattavasti enemmän digitalisoituja.

Silloin meihin varmaan, niin kuin tavallaan sieltä, jotka haluaa kokeilla, että miten tuon saisi rikki tuon systeemin, niin tottakai me ollaan sillon niinkun ensi vaiheessa niinkun viemässä sitä. Me ollaan pioneeriasemassa myöskin Euroopan unionissa siinä, että minkälaisia järjestelmiä, turvallisia järjestelmiä, voi rakentaa. Ja meidän täytyy tavallaan viedä sitä meidän... mutta Suomella on hyvä pohja, kun meillä on tämä meidän tavallaan perinteinen kokonaisturvallisuus ja yhdessä tekemisen kulttuuri, niin se on se pohja, jonka päälle me nyt rakennetaan tätä digiturvallisuuden ajattelumaailmaa. Ja mehän nähdään nyt, mitä puolustusvoimat tekee asioiden osalta tai sisäisen turvallisuuden toimijat tekee asioitten osalta perinteisen uhkamaailman hoitamiseksi myöskin täällä verkko-maailmassa ja sen ei pitäisi olla ehkä kuitenkaan sitten liian... meidän ei pitäisi mystifioida sitä. Se on asia, joka vaan meidän pitää nyt ymmärtää ja koskaanhan suomalaista yhteiskuntaa virtuaali-maailmassa ei saada ihan aukottomaksi ja sekin täytyy vaan hyväksyä.

Kimmo Rousku:

No mites sitten yleensä, kun turvallisuusalan ihmiset kokoontuvat, me tullaan Tuijan kanssa paikalle, niin yleensä monelle henkilölle tulee niinku tarve lähteäkin jonnekin muualle, koska ei tää turvallisuus se nyt niin tärkeätä ole tai sit se on niin hankalaa.

Eli monesti tämä turvallisuus näyttäytyy niinkuin rajoituksina ja vaatimuslistoina. Niin miten me käännettäis tätä positiivisempaan suuntaan? Tämähän niinkuin näyttäytyy, tää on tosin aika tämmöinen kielteinen asia, vaikka tämähän on se mahdollistaja eli miten me saatais tämä enemmän näyttäytymään positiivisena mahdollistajana?

Päivi Nerg:

Mä jotenkin itse olen lähestynyt sitä kautta että, kun me jotenkin pystyttäis Suomessa nyt menemään vähän syvemmälle siinä että, mitkä on ne käytettävyyden rajoissa olevat turvallisuusvaateet, jota meidän palveluihin tarvitaan. Ja sitten toisaalta, että mitkä ovat ne todella kovaa turvallisuutta vaativat digiasiat, jotka on siellä puolustusvoimain ja sisäisen turvallisuuden toimijoiden puolella. Me jotenkin viedään sitä turvallisuusajattelua niinkun läpi koko yhteiskuntaan tietyllä samanlaisella kaavalla, samanlaisella tasolla ja se tuottaa ihmisille semmoisen olotilan että, eihän tää nyt voi olla näin vaikeata? Kun siinä voi tulla sen käytettävyyden kannalta sitten niitä ongelmia, että niitä ei pystytä enää edes käyttämään. Ja ihmiset kokee, että kyllä tässä nyt niinku ollaan kyllä turvallisia, mutta ei näillä ole mitään tekoa, kun ei näitä voi käyttää.

Niin meidän täytyisi jotenkin löytyä siihen semmoinen vähän uudenlainen näkökulma ja semmoinen arkinen näkökulma, että jokainen meistä ymmärtää kuitenkin että, jos minun puhelimesta ruvetaan etsimään minun henkilökohtaisia tietoja, niin tottakai minä haluan, että se on turvallinen. Että niitä ei päästä sinne hakemaan. Tottakai minun pitää pystyä luottaa siihen, että kun minä tunnistaudun vaikka veropalveluihin tai muihin niihin pitää voida luottaa. Kyllä kaikki sellaisen asian ymmärtää, mutta sit ne ei ehkä ymmärrä, jos mennään niinkuin paljon syvemmälle johonkin turvallisuussektorin käytänteisiin.

Pitää hakea myös käytettävyyttä niille palveluille niin se saa sitä tavallaan sitä hyväksyttävyyttä.

Tuija Kuusisto:

Suomessahan on vältytty aika pitkälle tällaiselta isolta tietovuodolta. Miten näet että, miten kansalaiset kokevat oman turvallisuustilanteensa, kun he käyttää nyt viranomaispalveluja ja pitäiskö kansalaisen olla huolissaan, että onko hänen tietonsa ja asiointinsa nyt turvallista?

Päivi Nerg:

Mun mielestä kansalaisten pitäisi olla myöskin omalta osaltaan aina vähän niinkuin varovaisia. Pystyä luottaa. Meidänhän pitää rakentaa julkisten palvelujen digisysteemit niin, että niihin voi luottaa ihan yhtä paljon kuin siihen fyysiseen palveluun. Sehän on meidän julkisen sektorin vastuu niissä palveluissa ja tällä hetkellä näin mennään.

Toisaalta, niin kuin kansalaistenkin ja meidän julkisen palvelun tuottajien pitää ymmärtää, että idioottivarmaa systeemiä ei ole olemassa ja että kansalainen voi itse myöskin tehdä virheitä ja olla tavallaan se heikoin lenkki siinä mallissa. Mä jotenkin toivon, että myöskin kansalaiset, ihan yhtälailla digimaailmassa kuin täällä fyysisessä maailmassa, niin meidän osaamista siinä että, minkälaisia tämä nykyinen toimintaympäristö ja nykyinen tietojen vääränlainen kalastelu ja disinformaation tekeminen ja erilaiset hyökkäykset. Nykyisin sitä on huomattavasti enemmän kuin, mitä sitä on enkä ennen ollu. Ja digimaailma mahdollistaa sen, että kansalaisten täytyis olla hereillä. Jokaisen meistä täytyis olla hereillä käyttäessään myöskin niitä julkisia palveluita, mutta toisaalta niiden luottamustason pitää olla yhtä kova kun fyysisissä palveluissa.

Kimmo Rousku:

Meitä suomalaisia monesti sanotaan, että me ollaan aika sinisilmäisiä ja me eletään täällä niinkuin Pohjolan lintukodossa, Muumimaailmassa. Laaksossa, jossa ei mikään meitä uhkaa ja nythän näiden viimeaikaisten ja kuukausien ja vuosien uutisointien perusteella niin kyllähän tänne meille on kohdistunut tällaisia onnistuneita kyberhyökkäyksiä yhä enemmän.

Miten kansalaisten ja yleensä yritysten pitäisi nähdä tulevaisuus? Pystytäänkö me säilyttämään tämä nykyinen taso vai pitääkö meidän varautua siihen, että tällaisia uutisia myös Suomessa alkaa yhä enemmän tulla?

Päivi Nerg:

Siis varmasti tilanne on se, että kun se digitaalinen maailma luo enemmän niitä mahdollisuuksia sinne hyökätä, niin sellaisia uutisia tulee olemaan varmasti enemmän. Se on ihan selvää, että ei Suomi pysty olemaan, niin kuin ei mikään maa, eikä kansalaiset pysty olemaan niin turvassa, ett-eikö niitä tulisi enemmän. Mutta se mitä mä toivoisin, että me sekä kansalaiset ja yritykset niinkun aidosti rupeisivat pohtimaan, että meidän pitäisi alkaa ymmärtämään enemmän.

Meidän pitäis saada omaa osaamistamme nostettua jokaisen yksilön ja myöskin yritysten ja julkisen sektorin, että me emme olisi niin sinisilmäisiä esimerkiksi siinä, että minkälaisia ohjelmistoja ja mitä systeemiä me omaan puhelimeemme ladataan.

Me ymmärrettäisiin, että kun sinne yhtäkkiä alkaa tulla... Moni ihminen ihmettelee, että miten mulle voi tulla tällainen mainos, kun minä olen käynyt tuolla sivulla? Ja sitten kun heille kertoo, että no, se johtuu siitä, kun sulla on siellä... sua nämä kansainväliset jätit seuraa ja tietoa menee sinne tänne ja sitten sieltä tulee sitä kohdennettua mainontaa.

Täytyisi vähän ymmärtää miten se digitaalinen maailma toimii. Se toimii ihan eri logiikalla kun tämän fyysisen maailman ja eri nopeudella. Ja sinne tuleva analytiikka ja erilaiset systeemit siellä takana, niin se on maailma, joka on meille outo. Ja sitä osaamista tässä yhteiskunnassa pitäisi joka

puolella vähän nostaa. Ei niin että me alettais pelottelemaan, mutta me emme olisi niin sinisilmäisiä.

Tuija Kuusisto:

Niin, sehän on tämmönen outo ja vähän tutkimaton ja tuntematon maailma. Me kukaan ei oikein tunneta tarkasti sitä digimaailmaa. Sillä on paljon erilaisia puolia ja se oikeastaan riipu niinkään esimerkiksi fyysisestä ihmisen iästä, että kuinka hyvin on siellä digimaailmassa sisällä.

Meillä on hyvin erilaisia taitoja tähän nähden niin, miten näitä, miten niinku viranomaiset vois tässä tilanteessa tehdä Suomessa olevien henkilöiden hyväksi, että meillä nämä taidot ja osaaminen voisi kehittyä?

Päivi Nerg:

Mun mielestä se ei ole, mitä on nyt tehty viimeisten vuosien aikana ja tehdään tulevaisuudessa, että itse koen, että Suomessa viranomaisten tehtävä on niinkun organisoida, luoda mahdolliseksi erilaisten digitaitojen nostamiseen liittyvän osaamisen niinku erilaisia keinoja, joissa kansalaisille tuodaan niitä koulutusmahdollisuuksia.

Nostetaan sitä digi... tehdään niinkuin niitä välineitä ja nostatetaan sitä ymmärrystä, että nyt jokaisen olisi otettava niistä välineistä kiinni ja lähdeittä itseänsä kehittää. Digiosaamisen kautta on myöskin julkisella sektorilla, viranomaisilla niinkuin velvoite kansalaisten osaamistason nostamiseen ja sen ymmärryksen nostamiseen.

Ja ehkä myöskin juuri sen tiedon niinkun viemiseen että, miten niinkun totesit, miten erilaisia me olemme. Ja ettei ole olemassa niin että mejän nuoret kaikki ovat hyvin hyvin sisällä kaikessa ja mejän yli kuusikymmentäviisivuotiaat eivät ole.

Ja siinä välissä työikäiset on olevinaan hirmu hyviä. Näin se ei mee niin, vaan meillä on niinkun se on yksilökohtaista ja tuota meidän pitäis luoda semmoinen maailma, jossa on hyväksytyä sanaa, että en minä ymmärrä, vaikka minä oonkin nyt kaksikymppinen, niin minä en ymmärrä tätä.

Tai siellä yli kuusikymmentäviisivuotiaissa niin siellä on meillä isoja ryhmiä, jotka eivät tällä hetkellä ymmärrä tästä meidän digitaalisesta maailmasta oikeastaan mitään. Ja voi alkaa syntyä semmoinen tilanne, jossa heitä aletaan jo sen takia hyväksikäyttämään, jos me luodaan järjestelmiä, joita heidän pitäisi jotenkin käyttää, mutta eivät ymmärrä.

Sinne tulee rinnalle ihmisiä, jotka sanovat että: "No, me autetaan sua", mutta ovatkin joitain niinkun ehkä vähän väärällä agendalla mukana olevia ihmisiä. Digiosaamisen ja digiymmärryksen lisääminen, niin mä koen, että se on Suomessa julkisen tahojen viranomaisten tehtävä niinkun nostaa sitä tasoa.

Kimmo Rousku:

Ja jos joku kuvittelee, että tota tää on nytte vaan tän ajan ilmiö niin tuossa yhtä esitystä laatiessani totesin, että mä tuun olemaan samassa tilanteessa kahden-kolmenkymmenen vuoden päästä. En mä silloin todennäköisesti, vaikka nyt osaan käyttää teknologiaa todella laajasti ja hyvin, todennäköisesti en osaa enää silloin käyttää sen aikaista teknologiaa.

Tää tulee meille kaikille vastaan jossain muodossa ja sen takia ne rakenteet nyt varmaan pitäis saada juuri niin, että ne myös kehitty ja päivittyy sitä mukaa ku tekniikka ja kaikki niinkun ikäännyimme.

Päivi Nerg:

Ja niinku hyväksytään ja meidän pitäis saada semmonen just semmonen henkinen kulttuuri, että käy juuri näin. Jokaiselle meille tulee koko ajan uusia. Että aina miettii, että seuraavalla tulevalla viikolla saattaa tulla taas joku ihme järjestelmä, jota minä en ymmärrä ollenkaan. Mikä tämä nyt on? Tai joku muu uusi sosiaalisen median joku juttu. Koko ajan tulee jotain uutta, teknologiaa kehitty.

Kimmo Rousku:

Tuosta tuli mieleen se, että nyt jos olisimme hyvin valmistautuneita, me oltais tehty tästä vaikka pieni TikTok-video tässä välillä myös tähän niinkun podcastin tueksi, mutta niin edelläkävijöitä me emme vielä täällä hetkellä vielä tässä ole.

Päivi Nerg:

Niin taas tuli uusi, TikTok-video. En ole koskaan kuullutkaan.

Kimmo Rousku:

Juuri niin.

Tuija Kuusisto:

Eikö tuota vois ajatella vähän samalla tavalla, että kun tämä meidän fyysinen ympäristö rakentuu... Että meille tulee uusia siltoja ja teitä ja katuja ja uusia asuntoja ja rakennuksia, niin lähtökohtaisesti, kun vaikka menee uuteen rakennukseen niin ajattelee, että siellä on turvallista liikkua ja lattiat ei petä ja portaat on turvallisia ja näin edelleen. Niin koko aika kun tää digimaailmakin rakentuu niin jotenkin näetkö että, mitä viranomaiset voisi tehdä, että se rakentuis samalla tavalla? Että ne uudet asiat, jotka tulevat, niin ne olis lähtökohtaisesti jo niikun niissä olisi vaadittu, että ne on turvallisia.

Päivi Nerg:

Siinähan me tullaan niinkun niihin kysymyksiin että, miten viranomaisilla on vastuu tämän olemassa olevan lainsäädännön kehityksestä, meidän säännösten kehityksestä. On se sitten rakentamiseen liittyen tai on se ICT-järjestelmien tiedonhallintalaki. Toi mukanaan meille ihan niinkun uudenlaisia velvoitteita ja lainsäädännön kauttahan niinkun meidän pitää varmistaa, että me pysymme mukana.

Ja sieltä tulee myöskin ne vaateet sitten meille itse kenellekin ja julkisen hallinnon toimijoille, mutta myöskin yrityksille. Ja sieltä kautta. Minkälaisia tunnistautumisjärjestelmiä me luodaan? Kuinka turvallisia ne on? Miten niitä käytetään Suomessa? Minkälainen meillä on niinkun se vaade, kun vaikka kulkujärjestelmiä erilaisiin rakennuksiin tehdään.

Monta kertaa oon miettiny vähän tähän sun analogiaan, että kun muuttaa asuntoon niin siellä on erilaisia turvajärjestelyjä. Siellä on, jos meet kerrostaloon, niin sulla siellä saattaa olla ne turvasysteemit, että ovet aukee ja näin.

Niin millä logiikalla ne on rakennettu? Kuinka turvallisia ne on? Minkälaiset säännökset niihin liittyy? Ja sit niinku sitten siellä koko talo on erilaista järjestelmää täynnä. Niin mitä tietoo siellä kerätään? Saako sieltä kerätä?

Tämä on lainsäädäntö- ja niinkun asetuskysymys, joka meidän täytyy pitää mukana koko ajan, kun me rakennetaan sitä virtuaalista maailmaa fyysisen maailman sisään.

Kimmo Rousku:

Tuohon lainsäädäntöön nostit niinku hyvin esille tän asumisen. Niin nythän tässä on kohta kaksi vuotta sovellettu EU:n yleistä tietosuojaa-asetusta ja tähän oli hyvä esimerkki siitä, että uusi regulaatio tuli, jota taas osittain ehkä ylitulkittiin.

Muistan hyvin ne keskustelut, että joulupukille ei saa lähettää enää kirjeitä tai sitten niinkun talossa pitää nämä erilaiset saunavuorolistat niin ne pitää sitten blankottaa tai muulla tavalla estää. Että tähän on tavallaan olemassa tämä riski että, kun tulee sitä regulaatioita ni jotenkin tuntuu meistä siltä, että näitä aina yleensä ylitulkitaan etenkin täällä meillä Suomessa. Niin miten meidän pitäis tähän muuttuvan lainsäädäntöä tavallaan niinkun, miten me saatais siihen ehkä semmoinen niinku parempi näkymä ja ote?

Ja toisaalta nythän on valtavasti esillä nimenomaan tekoälyyn, automaattiseen päätöksentekoon, liittyvät kysymykset ja asiat. Niin onks tässä se vaara, että me ei niinkun ylireguloidaan itseämme, eikä osatakaan hyödyntää sitä tekniikkaa oikealla tavalla?

Päivi Nerg:

Siis varmasti näin on vaara. Ja nyt esimerkiksi tää automatisaatiokysymyshän nosti esille sen että, onko meidän vanha lainsäädäntö sellainen, joka mahdollistaa että sinne tulee digitalisaatio ja automatisaatio ja tekoälyt mukaan?

Vai onko se sellainen, mihin täytyykin lähteä niinkun nyt esimerkiksi tässä kysymyksessä. Ni meidän täytyy lähteä niinku katsomaan että, miten Suomen perustuslaki ja miten meidän perusoikeudet ja ihmisten oikeudet.

Me joudutaan menee aika syvälle sinne vanhoihin lainsäädäntöihin ja mulla on sellanen olotila että, kun oikeusministeriön kans tästä on keskusteltu. Niin me ollaanki tilanteessa, jossa meidän täytyy koko yleislainsäädäntöä ruveta kattomaan. Että onkse mahdollistava. Ajatellen tän uuden maailman tulemistä tän digitaalisen ja automatisaation varalta.

Ja meidän Suomessa on varmaan se yksi iso vaara, jota oon paljon aikaisemminkin pohtinut, että me ollaan tämmönen lainsäädäntöyhteiskunta, että kaikki pitää sanoo laissa ja asetuksissa. Ja jos se ei ole laissa sanottu, niin se ei ole oikein.

Ja ehkä meillä on niinku oppimista myöskin siinä että, mikä on niinkun se nykyaikaisen, tämmöisessä maailmassa, oleva lainsäädäntö, joka mahdollistaa asioita. Joka antaa kuitenkin ne tietyt rajat ja raamit, mutta ei ole liian lakiin sidottuja asioita, vaan meidän lainsäädännön ja asetusten ja suoritusten välinen raja toivottavasti menee siihen suuntaan että, meillä on laissa vaan ytimet ja sitte se niinkö tavallaan sen soveltamiseen liittyen niin se muuttuu se meidän ajattelumaailma joustavammaksi ja mahdollistavammaksi.

Koska me ollaan kyllä Suomessa aika tällaisia niinku lakiuskovaisia

Tuija Kuusisto:

Mites digimaailman on hyvin tällainen kansainvälinen ja meidän ei siinä mielessä olla yksin Suomessa, vaan meidän täytyy ikäänkuin toimia yhteistyössä. Miten sä näet, että Suomi pystyy pärjäämään tässä kilpailussa digimaailmassa näiden kaikkien isojen toimijoiden puristuksessa?

Päivi Nerg:

Suomihan pärjää ainoastaan sillä mallilla, millä se on tähänkin saakka pärjännyt, että tässäkin maailmassa me tehdään yhteistyötä: julkinen sektori, yritykset, yhteisöt, kansalaiset. Ja ennen kaikkea, että me saadaan tähän mukaan myöskin se yksilöistä, kansalaisista lähtevä, innovatiivisuus ja yritysten innovatiivisuus ja niinkuin yhdessä tekeminen suhteessa sinne kansainväliseen maailmaan.

Se on se suomalainen voima ollut kaikessa ja niin sen täytyisi tässäkin olla. Ja se on se malli, jolla me pärjätään ja jolla pystytään tukemaan sitten niitä start-upeja ja niitä uusia yrityksiä, jotka lähtee johonki kenttään.

Sit me tehdään digipuolella, niinkun julkisen hallinnon puolella ja palveluitten puolella, sekä näissä palveluissa, mutta myöskin siinä lainsäädäntöinfraassa, niinkun kaikkemme, että se... Ja meillä on hyvä vuoropuhelu niinkun yhteiskunnan sisällä eri toimijoiden välillä. Koska tämä maailma, jos mikä, on semmoinen, jossa ne uudet ajatukset ja ideat voisikin syntyä. Ne ei synny ollenkaan täällä julkisen palveluiden puolella, vaan ne voi syntyä siellä yksilöissä, jossain yliopistoissa, tutkimuslaitoksissa, yrityksissä. Ja se vuoropuhelu täytyis olla niinkun hyvin semmosta vähän uudenlaista, että me ollaan niinkun valmiita semmoiseen, jossa me tarvitsemme toinen toisiamme ja sitten jokainen ottaa siitä sitten sen oman kopin.

Että no, me täällä julkisella puolella. Meidän täytyis koko ajan olla korvat hereillä. Kuunnella sitä, että mitkä ne on ne lainsäädäntövaateet ja toisaalta ne regulaat... niihin säädöksiin ja sopimuksiin liittyvät vaateet, joita meidän tarvitsee tehdä. Ja toisaalta sitten tehdä nämä meidän omat palvelut niin luotettaviksi, että tämä yhteiskunta pystyy luottamaan siihen, että myöskin tässä maailmassa suomalainen julkinen hallinto toimii luotettavasti ja oikeudenmukaisesti.

Tuija Kuusisto:

No mites sitten sun omassa elämässä, niin millä tavalla huomioit digiturvallisuuden?

Päivi Nerg:

No sitähan yrittää aina muistaa että, pitäis siellä omassakin huushollissa niin, on siellä sit tietokoneita tai nettejä tai erilaisia systeemejä. Että ne on niinkun ajantasalla ja että käyttää niitä niinkuin tiettyihin tarkoituksiin eikä sotkee työ- ja kotijuttuja sekaisin.

Tavallaan semmoisista hyvin niinku arkisista asioista se... Ja ehkä sen ymmärryksen lisääminen siinä, että vähän niinkuin tähän asumiseen liittyvä digitaalisuus on ehkä semmoinen, jota on aika paljon kotonakin miettinyt. Että miten se maailma on sellainen, että se on turvallista myöskin niillä välineillä, jotka siinä on. Ja että, jos sattuu jotakin, niin mitä meidän kotona tapahtuu, jos joku hyökkää näihin järjestelmiin. Tai... että ehkä semmosta varautumista, mutta myöskin sitten sen

ymmärryksen lisäämistä, että mitä näissä meidän systeemeissä nyt sitten... Jos on kotona tai kesämökillä on turvajärjestelyt ja siellä on kamerat ja systeemit, niin tavallaan niitten ymmärrystä. Mitä siellä on? Mitä siellä ei ole? Ja miten niihin voidaan hyökätä tai voidaanko? Se on hyvin semmoista arkista.

Kimmo Rousku:

Kiitos tästä haastattelusta kovasti. Klassisesti voisi sanoa, että päätetään näihin kuviin, mutta kun meillä ei ole täällä kuvia. Mutta me laitetaan varmaan Twitteriin tästä kuvaa. Näihin tunnelmiin, mutta meillä jatkuu keskustelu sitten meidän seuraava vieraan kanssa eli pysykää jatkossa täällä meidän Digiturvakompassi-kanavallamme.

Kiitos Päivi!

Päivi Nerg:

Kiitoksia teille.

Tuija Kuusisto:

Kiitos.